

Nr 119.

Av herr **Vahlquist**, om höjning för visst ändamål av anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten.

Kungl. Maj:ts nådiga brev den 7 juli 1911 föreskrifver:

»att för samtliga i kronans etablissemang för arméns officerare, underofficerare och manskap upplåtna mäss- och samlingslokaler — med undantag av dels de till sådana lokaler hörande kök och ekonomirum samt bostäder för mässbetjäning, dels ock av de för manskapet avsedda dylika lokaler, varest marketenterirörelse genom entreprenör bedrifves — eldning och belysning må bekostas av vederbörliga statsmedel, dock med den inskränkning, att utgifter för lyse få med statsmedel bestridas endast för tiden från revelj intill senast en half timme efter den s. k. tystnadssignalen samt i fråga om officers- och underofficersmässar under övrig tid av dygnet allenast då lokalerna användas för militärt ändamål, såsom krigsspels utförande, vidtagande av förberedelser till nattliga övningar, hållande av föredrag i ämnen, som beröra tjänsten m. m.,

att kostnaderna för förbrukning av vatten uti ifrågavarande lokaler, köken och betjäningsrummen däri inberäknade, skola gäldas af kronan, varemot statsverket icke får belastas med några utgifter för lokalernas städning och övriga renhållning,

att samtliga av dessa föreskrifter för kronan föranledda kostnader skola beräknas, bestridas och redovisas på samma sätt som utgifterna för eldning och belysning m. m. av övriga i kronans etablissemang för arméns trupper upplåtna lokaler, samt

att vederbörande truppförbands- eller skolchefer och, beträffande de för garnisonen å Karlsborgs fästning i det s. k. världshuset för officerare och underofficerare inrättade mässar, kommandanten å nämnda fästning

skola, utöfver de föreskrifter arméförvaltningens intendentsdepartement äger att meddela i ämnet, på vederbörliga mässars bekostnad vidtaga de anordningar samt i övrigt utfärda de bestämmelser, som prövas nödiga för utövande av effektiv kontroll däröver, att jämväl i avseende å förbrukning av bränsle och lyse samma sparsamhet, parad med klok omtänksamhet, som inom övriga militära förvaltningsområden bör vara rådande, städse iakttages, samt att kronan icke får vidkännas större utgifter för eldning och belysning m. m. av ifrågavarande lokaler än de, som enligt nådigt beslut kunna komma att medgivas.»

I anslutning härtill hava cheferna för samtliga infanteriregementen inom Andra arméfördelningen 1912 ingått till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan, att samma bestämmelser måtte få gälla för dessa regementens mässlokaler, oaktat de icke äro förlagda i kronans byggnader.

Till stöd för denna framställning anföra cheferna för kungl. Första och Andra livgrenadjärregementena: »Vid kungl. Första och Andra livgrenadjärregementena äro inga mäss- och samlingslokaler för officerare och underofficerare upplåtna i kronans byggnader, utan hava respektive officers- och underofficerskårer själva måst bygga och underhålla sådana. Redan i detta avseende befinna sig dessa kårer i en synnerligen ogynnsam ställning. Under sådana förhållanden synes det vara med billighetens fordringar överensstämmande, att ovannämnda kårer åtminstone i avseende å belysning och uppvärmning av mässlokalerna jämställas med dem, som åtnjuta förmånen av att hava inflyttat i kronans etablissement.»

Chefen för kungl. Jönköpings regemente yttrar: »Då emellertid vid kungl. Jönköpings regemente underofficerarnas mäss- och samlingslokal icke är inrymd i någon kronans byggnad, och således underofficerskåren icke äger åtnjuta de förmåner, ovannämnda kungl. brev stadgar, men rättvisan torde kräva, att i avseende å eldning och belysning av mäss- och samlingslokalerna kåren komme i åtnjutande av samma rättigheter som de, vilkas mäss- och samlingslokaler redan äro inrymda i kronans byggnader, får jag hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla, att kostnadsfri eldning och belysning av underofficerskårens vid kungl. Jönköpings regementes mäss- och samlingslokal må utgå enligt de grunder, som angivas i kungl. brevet den 7 juli 1911», och chefen för kungl. Kalmar regemente slutligen framhåller: »Vid Kalmar regemente hava de byggnader, vilka inrymma officers- och underofficerskårernas mäss- och samlingslokaler, icke blivit av staten inlösta, varigenom regementets officers- och underofficerskårer för närvarande icke kunna komma i åtnjutande av

den i ovan nämnda nådiga brev medgivna förmån. Då den omständigheten, att mäss- och samlingslokalerna äro inrymda i officers- och underofficerskårernas egna byggnader, ju icke bör för dem utgöra ett hinder för att komma i åtnjutande av en förmån, som tillkommer arméns officers- och underofficerskårer i allmänhet, får jag hos Eders Kungl Maj:t i underdånighet anhålla, att den i ovannämnda nådiga brev arméns officers- och underofficerskårer med vissa inskränkningar medgivna rätten till kostnadsfri uppvärmning och belysning av mäss- och samlingslokaler må tillerkännas även regementets officers- och underofficerskårer.»

I anledning härav infortrade Kungl. Maj:t arméförvaltningens intendentsdepartements yttrande, vilket avgavs den 18 juni 1912 och har följande lydelse:

»Uti särskilda till Eders Kungl. Maj:t ställda, till arméförvaltningens intendentsdepartement insända samt af chefen för Andra arméfördelningen förordade skrivelser hava cheferna för Första och Andra livgrenadjärregementena samt Jönköpings och Kalmar regementen, de båda förstnämnda gemensamt, i underdånighet anhållit, att de av Eders Kungl. Maj:t i nådigt brev den 7 juli 1911 givna bestämmelser angående gäldande av kostnader för eldning, belysning och vattenförbrukning i de i kronans etablissemang för arméns officerare, underofficerare och manskap upplätta mäss- och samlingslokaler finge vid nämnda regementen gälla även beträffande lokaler av enahanda art, vilka icke vore inrymda i någon kronans byggnad, utan i byggnader enskilt tillhöriga vederbörande officers- och underofficerskårer med flera.

Med anledning av dessa framställningar har arméförvaltningens intendentsdepartement från de av arméns truppförband, vilka härvid kunnat ifrågakomma, infortrat uppgifter å omfattningen av förevarande enskilda tillhöriga lokaler ävensom å de ökade årliga kostnader, vilka skulle uppkomma, därest Eders Kungl. Maj:t i nåder medgäve, att de i regementschefernas skrivelser framhållna synpunkter bleve gällande för armén i dess helhet. Av de i anledning härav till departementet insända uppgifter framgår, att den ökade årliga kostnaden för hela armén för närvarande komme att uppgå till omkring 5,000 kronor och minskas i den mån nya kaserner varda uppförda för ännu icke kasernerade infanteritruppförband, ehuruval samtidigt kostnaderna för de i kasernerna befintliga mäss- och samlingslokalerna givetvis komme att ökas och slutligen väsentligen överstiga nyssnämnda belopp.

Intendentsdepartementet finner för sin del billigheten kräva, att vid

de truppförband, där kronan ännu icke genom nybyggnad eller inlösen av förut befintliga, i enskild ägo varande byggnader berett mäss- och samlingslokaler åt officerare, underofficerare och manskap utan där dylika lokaler uppförts och underhållas på enskildas bekostnad, kronan genom övertagande av kostnaderna för eldning, belysning och vattenförbrukning i mera nämnda lokaler bör i någon mån utjämna den ofördelaktiga ställning, uti vilken officers- och underofficerskårerna vid respektive truppförband befinna sig i jämförelse med motsvarande kårer vid kasernerade truppförband, där kronan bekostar lokalernas och inventariernas anskaffning och underhåll ävensom i enlighet med förberörda nådiga brev av den 7 juli 1911 eldning, belysning och vattenförbrukning med vissa inskränkningar. Departementet får därför, under framhållande av att de ökade årliga kostnader, enligt vad ovan anförts, beräknade till omkring 5,000 kronor, vilka skulle uppkomma vid eventuellt nådigt gillande av departementets här nedan gjorda underdåniga hemställan, kunna bestridas av anslaget till arméns kasernutredning m. m., i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t i nåder medgiva, att i samtliga de av arméns officerare, underofficerare och manskap använda mäss- och samlingslokaler, vilka äro inrymda uti kronan ej tillhöriga byggnader, eldning, belysning och vattenförbrukning må av statsmedel bekostas i enlighet med de grunder, som angivits i Eders Kungl. Maj:ts nådiga brev den 7 juli 1911 angående bestridande av enahanda kostnader i mäss- och samlingslokaler, inrymda i kronans etablissemang.»

Enligt beslut den 6 sept. 1912 har Kungl. Maj:t emellertid icke ansett sig kunna bifalla den av arméförvaltningens intendentsdepartement tillstyrkta framställningen. Orsaken härtill lär hava varit principiella skäl. I övrigt torde den beräknade kostnadsökningen hava lagt hinder i vägen för ett bifall utan Riksdagens hörande.

Då emellertid enligt mitt förmenande alla skäl tala för att framställningen bör vinna tillmötesgående, har jag ansett mig böra på detta sätt söka utverka Riksdagens bifall till densamma.

Visserligen inträffar ju oftast vid genomgripande omorganisationer, att en och annan icke kan komma i åtnjutande av varje ekonomisk förman, som en omorganisation möjligen medför, vilket särskilt måste komma till synes under en i allmänhet bestämd längre eller kortare övergångstid, men i detta fallet anser jag mig böra erinra om, att 1901 års härordning skulle vara fullt genomförd under 12 år, räknat från och med 1902 (Riksdagens skrivelse nr 120 år 1901) och samtliga kasernetablissemang fär-

diga 1909 (särskilda utskottet nr 1 utlåtande nr 13 år 1901). Några regementen hava emellertid ännu icke kommit i åtnjutande av fördelarna av egna kasernetablissemang, utan måste en stor, ja, största delen av dessa regementens fasta personal vidkännas avsevärda personliga extra kostnader för tjänstens utövande i jämförelse med samma personal vid de regementen, som fått sina kasernetablissemang ordnade.

Det synes mig därför rimligt, rätt och billigt, att i här omskrivna hänseende likhet måtte införas, och detta så mycket hellre, som numera icke blott tidpunkten, då samtliga kasernetablissemang skulle vara färdiga, för länge sedan inträffat, utan även tidpunkten för 1901 års härordnings i sin helhet ikraftträdande med innevarande år går till ända.

Enligt arméförvaltningens utredning skulle årliga kostnadsökningen belöpa sig till endast 5,000 kronor, om samtliga ännu icke kaserne-rade regementen i ovan angivna hänseenden likställdes med redan kaserne-rade, ett belopp, vilket måste betecknas som ganska ringa som statsutgift, men däremot ganska kännbart för de statstjänare, som nu måste utbetala detsamma.

Några principiella betänkligheter mot ett bifall till framställningen har jag icke kunnat finna.

Under hänvisning särskilt till arméförvaltningens intendentsdepartements ovan återgivna tillstyrkande yttrande i frågan får jag värdsamt hemställa,

att Riksdagen ville medgiva:

att i samtliga de av arméns officerare, underofficerare och manskap använda mäss- och samlingslokaler, vilka äro inrymda uti kronan ej tillhöriga byggnader, eldning, belysning och vattenförbrukning må af statsmedel bekostas i enlighet med de grunder, som angivits i Kungl. Maj:ts nådiga brev den 7 juli 1911 angående bestridande av enahanda kostnader i mäss- och samlingslokaler, inrymda i kronans etablissemang, samt

att härför öka anslaget till *arméns kasernutredning* samt ved, ljus och vatten med 5,000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1913.

Conrad Vahlquist.